

Kaja Popoff-Szczepańska

W hołdzie polskim pogromcom Enigmy, Warszawa, 5 sierpnia 2014

Uroczystości z okazji 75. rocznicy przekazania przez Polskę aliantom kodów niemieckiej maszyny szyfrującej Enigma oraz przyznanie trzem matematykom, którzy je złamali, prestiżowego wyróżnienia amerykańskiego stowarzyszenia inżynierów IEEE (The Institute of Electrical and Electronics Engineers) po raz kolejny przypomniły, że dzięki wkładowi Polaków udało się podczas II wojny światowej uratować tysiące ludzkich istnień i znacznie ją samą skrócić. W obu wydarzeniach upamiętniających zasługi polskich kryptologów wzięli udział przedstawiciele Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

W lipcowych uroczystościach z okazji 75. rocznicy przekazania kodów Enigmy aliantom uczestniczyli przedstawiciele służb wywiadowczych i dyplomatycznych Polski, Francji, Wielkiej Brytanii i USA, delegacje polskich weteranów, organizacje kombatanckich oraz krewni osób zasłużonych dla złamania niemieckiej maszyny szyfrującej. Podczas składania kwiatów przy Grobie Nieznanego Żołnierza, który stanowi ocalały fragment Pałacu Saskiego mieszczącego w swoim czasie Biuro Szyfrów, ambasador Wielkiej Brytanii Robin Barnett przyznał, że mimo starań brytyjskich i francuskich specjalistów, to właśnie polski zespół odniósł sukces. *Złamanie szyfrów Enigmy z pewnością uratowało tysiące ludzkich istnień i skróciło wojnę. To w dużej mierze zasługa Polski* – przekonywał brytyjski ambasador. Również obecny na obchodach ambasador Francji Pierre Buhler nie krył, że doskonała współpraca polskich, francuskich i brytyjskich służb kryptologicznych przyczyniła się do lądowania aliantów w Normandii, a tym samym do zakończenia II wojny światowej. *Dzięki temu, że młodzi polscy matematycy – Rejewski, Żygalski i Różycki – potrafili zrozumieć zasadę działania Enigmy, złamali jej kody, mimo, że Niemcy uważali je za nie do złamania* – wyjaśniał Buhler. Prace ułatwiło polskim kryptologom udostępnienie przez francuski wywiad zdobytych planów budowy maszyny. Na podstawie zgromadzonych dokumentów, zaszyfrowanych depesz oraz analizy cywilnych wersji Enigmy, Polakom udało się stworzyć kopię urządzenia. Dzięki temu w 1938 r. w warszawskiej Wytwórni Radiotechnicznej AVA rozpoczęła się produkcja tzw. bomb kryptologicznych służących do automatycznego, mechanicznego łamania niemieckich szyfrów. Zbliżająca się wojna sprawiła, że polskie władze zdecydowały się przekazać zdobytą wiedzę aliantom. Przedstawiciele wywiadów brytyjskiego i francuskiego otrzymali opracowania dotyczące łamania szyfru oraz egzemplarze kopii maszyny, które stanowiły niezbędne ogniwo do dalszych prac nad łamaniem niemieckich szyfrów. Zdaniem historyków to, że pod koniec wojny Brytyjczycy byli w stanie odczytywać praktycznie całą niemiecką korespondencję szyfrowaną, było możliwe dzięki wkładowi polskich kryptologów. Tego samego zdania byli przedstawiciele największego na świecie stowarzyszenia naukowo-technicznego IEEE, które w sierpniu bieżącego roku przyznało naszym trzem kryptologom prestiżowe wyróżnienie „Milestone”. *To był kamień milowy*

o ogromnym znaczeniu, właściwie jeden z niewielu, który uratował ludzkie życie. Osiągnięcia techniczne zazwyczaj przyczyniają się do rozwoju przemysłu, służą rozrywce czy komunikacji. Ten uratował ludzkie życie – podkreślał prezes IEEE prof. Roberto de Marca podczas odsłonięcia tablicy pamiątkowej przed Instytutem Matematycznym Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Poświęcony pierwszemu złamaniu kodu Enigmy i trzem polskim matematykom „Milestone” jest jedynym tego typu wyróżnieniem w Polsce. Wśród dotychczasowych laureatów znaleźli się między innymi wynalazca telefonu Alexander Bell i twórca radia Guglielmo Marconi.